

Ελευθερία του Τύπου στην Ουκρανία: Μάθετε πριν πάτε στο EURO 2012

Καθώς δημοσιογράφοι ετοιμάζονται να ταξιδέψουν στην Ουκρανία για να καλύψουν το Ευρωπαϊκό Πρωτάθλημα Ποδοσφαίρου 2012, η Ευρωπαϊκή Ομοσπονδία Δημοσιογράφων (ΕΟΔ) καταλογίζει φάουλ στην Ουκρανία για την προσέγγισή της στην ελευθερία του Τύπου.

Οι αθλητικοί συντάκτες που θα επισκεφθούν τη χώρα μπορούν να αναμένουν θερμή υποδοχή, όμως η κατάσταση για τους Ουκρανούς δημοσιογράφους είναι πολύ λιγότερο ρόδινη. Η Διεθνής Ομοσπονδία Δημοσιογράφων και το ευρωπαϊκό τμήμα της, η Ευρωπαϊκή Ομοσπονδία Δημοσιογράφων (ΕΟΔ), μαζί με άλλες οργανώσεις για την προστασία της ελευθερίας του Τύπου έχουν εκφράσει σοβαρές ανησυχίες για σωρεία υποθέσεων.

Καλούμε τους δημοσιογράφους που θα καλύψουν τη διοργάνωση να αφιερώσουν λίγο χρόνο για να μάθουν περισσότερα για τις προκλήσεις που αντιμετωπίζουν οι συνάδελφοί τους στην Ουκρανία και να χρησιμοποιήσουν το πρωτάθλημα ως μια ευκαιρία να εντείνουν την πίεση στις ουκρανικές αρχές για την ελευθερία του Τύπου.

Ανεξιχνίαστες δολοφονίες και ανεξήγητες εξαφανίσεις δημοσιογράφων

Στις 28 Νοεμβρίου 2011, ο 29χρονος φωτογράφος **Vitaly Rozwadowskiy**, ο οποίος εργαζόταν για την εβδομαδιαία έκδοση *2000*, δολοφονήθηκε στο Κίεβο. Είχε δεχτεί πολλαπλές μαχαιριές στο κεφάλι και πέθανε από ακατάσχετη αιμορραγία. Ενώ οι αρχές υποστηρίζουν ότι ήταν υπόθεση κοινού εγκλήματος, οι συνάδελφοι του δημοσιογράφου συνδέουν την δολοφονική επίθεση με τη δουλειά του.

Στις 16 Οκτωβρίου 2011, ο **Oleksandr Vlashenko**, δημοσιογράφος της τοπικής εφημερίδας *Nash gorod Nikolaev*, δέχτηκε επίθεση στην πόλη Μυκολαϊν. Ο δράστης πυροβόλησε τον δημοσιογράφο στο κεφάλι και έκλεψε την τσάντα του. Σύμφωνα με τον αρχισυντάκτη της εφημερίδας, ο Vlashenko έγραφε για θέματα διαφθοράς και ερευνούσε την εμπλοκή των τοπικών αρχών, «συνεπώς, η επίθεση πιθανότατα συνδέεται με τις δημοσιογραφικές δραστηριότητές του». Η αστυνομία χειρίζεται την υπόθεση ως ληστεία.

Στις 11 Αυγούστου 2010, ο **Vasyl Klymentyev**, ανταποκριτής της εφημερίδας *Novyy Styl*, εξαφανίστηκε αφού πήγε, στο πλαίσιο δημοσιογραφικής έρευνας για υπόθεση διαφθοράς, να επισκεφθεί ακίνητα που κατέχουν ο περιφερειακός διευθυντής της εφορίας και τρεις άλλοι αξιωματούχοι. Λίγες μέρες μετά την εξαφάνισή του, το κινητό και τα κλειδιά του βρέθηκαν σε μια βάρκα σε μια κοντινή δεξαμενή. Ο βασικός μάρτυρας στην υπόθεση ήταν αστυνομικός που συνόδευε τον Klymentyev στην περιοχή με τα ακίνητα και ο οποίος αργότερα επίσης εξαφανίστηκε.

Στις 16 Σεπτεμβρίου 2000, ο **Georgy Gongadze**, εκδότης του διαδικτυακού περιοδικού *Ukrainska Pravda*, απήχθη και το πτώμα του βρέθηκε αργότερα αποκεφαλισμένο. Ο δημοσιογράφος διερευνούσε υποθέσεις διαφθοράς σε ανώτερα κλιμάκια της ουκρανικής κυβέρνησης υπό την ηγεσία του πρώην προέδρου Leonid Kuchma. Η αποκάλυψη μαγνητοφωνημένων συνομιλιών του Kuchma στις οποίες δίνει εντολή σε υψηλόβαθμους αξιωματούχους του Υπουργείου Εσωτερικών να σκοτώσουν τον Gongadze πυροδότησε τις κατηγορίες της συμμετοχής του πρώην προέδρου στη δολοφονία. Σήμερα, δώδεκα χρόνια αργότερα, δίκη του δράστη της δολοφονίας, στρατηγού Alexei Pukach, βρίσκεται διεξάγεται κεκλεισμένων των θυρών για αδιευκρίνιστους λόγους. Το κίνητρο; Η προστασία όσων διέταξαν τον θάνατό του.

Διακοπή ραδιοτηλεοπτικών εκπομπών και παρενόχληση δημοσιογράφων

Στις 10 Φεβρουαρίου 2012 το δικαστήριο της Ουκρανίας αποφάσισε ότι το καταστατικό λειτουργίας της εφημερίδας **Express** ήταν «άκυρο». Απειλήθηκε με τον τρόπο αυτόν το μέλλον μιας εφημερίδας εις βάρος της οποίας είχαν διατυπωθεί απειλές και είχαν γίνοναι απόπειρες τρομοκράτησης στο παρελθόν.

Στις 18 Οκτωβρίου 2011, το σήμα του ραδιοτηλεοπτικού σταθμού **Krug**, ο οποίος εδρεύει στην Οδησσό και είναι το μόνο κανάλι της αντιπολίτευσης, εξαφανίστηκε από τα καλωδιακά δίκτυα. Περιέργως, οι μηχανικοί δήλωσαν ότι «κάηκε ο διαμορφωτής του καναλιού», ενώ τα προγράμματα όλων των άλλων σταθμών συνέχισαν να μεταδίδονται ομαλά. Ήδη από τον Σεπτέμβριο του 2011, τρεις τηλεοπτικοί σταθμοί στο Χάρκοβο, ATN, Fora και A/TBVK, είχαν διακόψει τις μεταδόσεις τους κατόπιν πίεσης των τοπικών αρχών.

Επίσης τον Οκτώβριο του 2011, το ουκρανικό Κοινοβούλιο συζήτησε ένα **νομοσχέδιο για την προστασία των «χρηστών ηθών»**, το οποίο αποτελεί σοβαρή απειλή για την ελευθερία του Τύπου. Αν τεθεί σε ισχύ, ο νόμος αυτός θα καθιερώσει μια Εθνική Επιτροπή που θα έχει τη δυνατότητα να κλείσει, χωρίς δικαστική εντολή, οποιοδήποτε μέσο μαζικής ενημέρωσης αν κρίνει ότι έχει παραβιάσει δημόσια ήθη, συμπεριλαμβανομένης της ισχυριζόμενης προώθησης της «ουκρανοφοβίας», "ταπείνωσης ή αδικήματος προς το έθνος ή προς τον πολίτη για εθνικούς λόγους», «έλλειψης σεβασμού για τα εθνικά και θρησκευτικά προσκυνήματα».

Κατά τη διάρκεια του 2010, **πολλοί δημοσιογράφοι δέχτηκαν επιθέσεις** από αξιωματικούς: Σωματοφύλακας του προέδρου Yanukovych έριξε στο έδαφος τον δημοσιογράφο Sergei Andrushko, υπάλληλος της προεδρίας κατέστρεψε όλες τις φωτογραφίες από τη φωτογραφική μηχανή της ρεπόρτερ Tetiana Svetnytska, σωματοφύλακας του πρωθυπουργού Azarov επιτέθηκε σε τηλεοπτικό συνεργείο, καταστρέφοντας τη φωτογραφική μηχανή τους, και ο δημοσιογράφος Dementiv Belyi ξυλοκοπήθηκε από τον Δήμαρχο Volodymyr Saldo της Χερσώνας.

Τι είπαν: Δηλώσεις, αναφορές και υποστήριξη

«Η ατιμωρησία για επιθέσεις εναντίον δημοσιογράφων και μέσω μαζικής ενημέρωσης υπονομεύει τη δημοκρατία και το κράτος δικαίου. (...) Είναι απαράδεκτο ότι οι αστυνομικές αρχές δεν έχουν ακόμη κατορθώσει να διαλευκάνουν την εξαφάνιση του Vasyl Klymentyev, που έγινε πριν από ένα χρόνο. Το γεγονός ότι η δίκη για τη δολοφονία του Georgy Gongadze διεξάγεται κεκλεισμένων των θυρών αμφισβητεί το δικαίωμα του κοινού να ενημερώνεται σχετικά με θέματα δημόσιου ενδιαφέροντος. Ως εκ τούτου, καλούμε τις αρμόδιες αρχές της Ουκρανίας να διασφαλίσουν ότι αξιόπιστες και αληθείς πληροφορίες μπορούν να διαδίδονται ελεύθερα από τα μέσα μαζικής ενημέρωσης στην Ουκρανία.»

Κοινή δήλωση της Ευρωπαϊκής Ομοσπονδίας Δημοσιογράφων και του Εισηγητή για την Ελευθερία των Μέσων Ενημέρωσης του Συμβουλίου της Ευρώπης, 13 Σεπτεμβρίου, 2011

«Καλώ όλους τους δημοσιογράφους που θα καλύψουν το Ευρωπαϊκό Πρωτάθλημα 2012 να σκεφτούν τους συναδέλφους τους στην Ουκρανία, που εδώ και χρόνια υπομένουν απειλές, σωματική βία και λογοκρισία. Για πάνω από μια δεκαετία, οι εισαγγελικές αρχές σέρνουν τα πόδια τους κατά τις έρευνές τους για τη δολοφονία του Georgy Gongadze και την εξαφάνιση του Vasyl Klymentyev. Παρά τις επανειλημμένες υποσχέσεις του Προέδρου Yanukovych να διασφαλιστεί η δικαιοσύνη, η τακτική της κυβέρνησής του είναι

η φίμωση των δημοσιογράφων και η καταπάτηση του δικαιώματός τους στην παροχή ενημέρωσης».

Jim Boumelha, πρόεδρος της ΔΟΔ

«Η υπόθεση Γκονγκάτζε είναι ζωτικής σημασίας για την καταπολέμηση της ατιμωρησίας στην Ουκρανία. Η μυστική δίκη αποτελεί εμπαιγμό της δηλωμένης αποφασιστικότητας των αρχών να βρουν όσους διέταξαν τη θανάτωσή του, και να καταπολεμήσουν την ατιμωρησία».

Arne König, πρόεδρος της ΕΟΔ

«Οι ουκρανικές αρχές συνηθίζουν την βίαιη αντιμετώπιση των δημοσιογράφων και των μέσων μαζικής ενημέρωσης. Από το 2002, το *Independent Media Trade-Union of Ukraine* (Ένωση Ανεξάρτητων ΜΜΕ της Ουκρανίας - IMTUU) αγωνίζεται για την προστασία των δικαιωμάτων των Ουκρανών δημοσιογράφων καθώς και, όταν χρειάζεται, των δικαιωμάτων των ξένων συναδέλφων μας».

Yuri J Lukanov, πρόεδρος της IMTUU.

«Στην παρούσα πολιτική κατάσταση στην Ουκρανία, δεν βρίσκω στοιχεία που να αντικατοπτρίζουν τις απόψεις μου σε βασικά δημοκρατικά δικαιώματα, σε ανθρώπινα δικαιώματα, σε θέματα όπως η προσωπική ελευθερία ή η ελευθερία του Τύπου».

Συνέντευξη του αρχηγού της γερμανικής εθνικής ομάδας ποδοσφαίρου **Philipp Lahm**, στο περιοδικό *Der Spiegel*, 8 Μαΐου 2012

ΤΙ ΜΠΟΡΕΙΤΕ ΝΑ ΚΑΝΕΤΕ;

Χρησιμοποιήστε το Euro 2012 ως μια ευκαιρία να αναδείξετε την κατάσταση της ελευθερίας του Τύπου στην Ουκρανία

Επικοινωνήστε με τις δημοσιογραφικές οργανώσεις στην Ουκρανία

Independent Media Trade-union of
Ukraine (IMTUU)
Vandy Vasylevska St 7, ap.308, 03055
Kiev
Tel: +38 (050) 310 44 41
Mobile: +38 (050) 688 64 38

National Union of Journalists of Ukraine
(NUJU)
27-A Khreschatik str., Kiev, 01001
Tel: +38 (044) 234 52 09 (Secretary)
Mobile +38 (066) 587 23 24 (English –
Polish)
<http://www.nsju.org>